

Grand Ethiopian Renaissance Dam

En plattform för regionalt samarbete?

Sara Sandvall

Abstract

The Nile basin is the world's longest river and stretches from the countries of Rwanda and Burundi in the south to the Mediterranean Sea in the north. Its water flows between eleven different countries and creates a natural bond in the region. Sharing water has however created political tension in the region. Even if the states are now seeking collaborative agreements, the region is still being influenced by previous water agreements that previously gave Egypt and Sudan rights to most of the Nile River. Ethiopia has strongly advocated for their right to use the water from the basin and, as of early 2011, publically announced their plans of creating Africa's biggest dam: the Grand Ethiopian Renaissance Dam. The dam is still in the construction phase but has already garnered reactions from Egypt and Sudan who immediately expressed concerns of the dam negatively affecting the flow of water downstream.

In this paper, I investigate the impact that the Grand Ethiopian Renaissance Dam is having on regional collaboration. I shed particular light on dialog between Egypt, Ethiopia and Sudan and explore whether construction of the dam has had a positive impact on regional cooperation. Results show that the dam has created platforms for dialog yet that the full outcome remains dependent on findings by a designated research committee.

Nyckelord: The Grand Ethiopian Renaissance Dam, samarbete, delade vattenresurser, konflikt, Nilen, Etiopien
Antal ord: 9220

Innehållsförteckning

1	Introduktion	1
1.1	Syfte och problemformulering	2
1.2	Avgränsningar	3
1.3	Metod	4
1.4	Definitioner	5
1.5	Disposition	6
2	Översikt.....	7
2.1	Renässansdammen ambition och vision	7
2.2	Historisk återblick	8
2.3	Nile Basin Initiative	9
2.4	Positionering och behov av vatten	10
2.5	En damms problem och möjligheter	11
3	Teoretiskt ramverk.....	12
3.1	Förhandling	12
3.2	Plattform för samarbete	13
3.3	Kollektivt agerande	14
3.4	Att samarbeta kring delade vattenresurser	15
3.5	Konflikt och samverkan	16
4	Resultat och Analys	18
4.1	Inledande reaktioner och skapande av plattformar för dialog och kunskapsutbyte.....	18
4.2	Fortsatta reaktioner och regionala möjligheter	20
4.3	Diagnostisering och förhandlingsläge	21
4.4	Vattens sammanlänkande natur	22
4.5	En regional process över tid.....	23
4.6	Avslutande diskussion	24
5	Slutsats	26
5.1	Förslag till vidare forskning.....	26
6	Referenser.....	27

6.1	Primärmaterial – intervjuer.....	27
6.2	Sekundärmaterial	27
7	Appendix.....	31
7.1	Karta över Nilen.....	31

1 Introduktion

Gränsöverskridande¹ vatten har länge förutsätt orsaka mellanstatliga konflikter. Bland annat förutspådde Förenta Nationernas förra generalsekreterare Kofi Annan vatten som en konfliktorsak som skulle bli allt vanligare (Jägerskog, 2012: 6). Kofi Annans utsaga var då knappats unik utan korrelerade med forskningsresultat från fler forskare (Wolf, 2002: 187). Inom den akademiska diskursen användes begreppet ”vattenkrig” och samband drogs mellan global vattenbrist och konfrontation (Waterbury, 2002: 8). Sambandet mellan vatten och konflikt har senare ifrågasatts av flera forskare som istället hävdar vatten som grogrund för mellanstatligt samarbete (Jmf. Wolf, 2002, Ostrom, 2000). Även om det idag saknas konsensus kring huruvida vatten skapar konflikt eller samarbete visar de olika positionerna på vatten som politiskt känsligt och något som kan förena och/eller skapa splittring mellan länder.

Spännvidden mellan antaganden om konflikt och fredsfrämjande väckte därför ett intresse om delade vattenresursers påverkan på mellanstatliga förbindelser. Speciellt har jag intresserat mig för samarbetsperspektivet. För att söka svar på vattens påverkan på mellanstatligt samarbete har jag utgått från dammbyggnationen Grand Ethiopian Renaissance Dam² i nordvästra Etiopien. Dammen är fortfarande i en konstruktionsfas men är betydande för det mellanstatliga samarbetet kring Nilens vatten och för Etiopiens relationer med Egypten och Sudan.

Renässansdammen byggs på ett av Nilens två huvudtillflöden, Blå nilen, och väntas bli Afrikas största damm (Foreign Affairs, 2012, Consulate General of Ethiopia, Los Angeles). Dammen är politisk känslig eftersom den bryter med tidigare regionala vattenavtal och kan potentiell ge påverkan på Nilens vatten som rinner nedströms mot Egypten och Sudan. Renässansdammen har därför skapat reaktioner från Egypten och Sudan som bekymrat för sin vattentillgång (Viney, 2012). Byggnationen belyser även en regional komplexitet där regionen, trots regionalt samarbetsorgan, fortfarande saknar konsensus kring hur Nilens vatten ska fördelas och vem som har rätt att bruka vattnet. Renässansdammen lyfter således en samtida och historisk problematik där Sudan och Egypten söker konservera historiska rättigheter medan Etiopien, tillsammans med flera av Nilens uppströmsstater, söker skapa förändring av vem som har rätt till vattnet (Jmf. Mekonnen, 2010: 423f, Viney, 2012). Renässansdammen byggs följaktligen i en regional kontext som saknar enighet kring hur Nilens resurser ska distribueras.

¹ Gränsöverskridande vatten används i uppsatsen som direktöversättning från engelskans Transboundary Water

² Jag har ännu inte kommit i kontakt med något svenskt namn för Grand Ethiopian Renaissance Dam men kommer fortsättningsvis att benämna dammen som Renässansdammen. Övriga namn på dammen är Grand Millennium Dam och Hidase Dam.

Renässansdammen har väckt ett särskilt intresse eftersom jag själv var i Etiopien under våren 2011 när dammen officiellt tillkännagavs. Jag följde då dammbyggnationen i Etiopisk media och i dialog med etiopier. Renässansprojektet målades då ut som ett framstegsprojekt med potential att ta Etiopien ut ur fattigdom. Jag blev då intresserad av dammprojektet och om det även hade framstegspotential för regionen i stort eller projektet skulle skapa splittring och mellanstatlig problematik.

1.1 Syfte och problemformulering

Uppsatsen syftar till att reda ut Renässansdammens påverkan på det regionala vattensamarbetet mellan Nilens angränsande stater. Studien fokuserar på dammprojektets möjlighet att skapa samtal och regionalt samarbete mellan Etiopien, Egypten och Sudan och om detta kan påverka vattensamarbetet inom Nilenregionen i stort. Studien fokuserar på möjligheter för samarbete, betydelse av befintliga utvecklingssystem samt problematik i anslutning till Renässansdammen. Uppsatsen syftar även till att ge förståelse för vattenfrågors påverkan på mellanstatliga relationer och Renässansdammen kringliggande kontext.

Renässansdammen är principiellt intressant eftersom dammen knyter samman Etiopien med Nilens nedströmsstater Egypten och Sudan, vilka haft skilda ståndpunkter av hur Nilens vatten ska fördelas och vem som har rätt till vattnet. På grund av att länderna befinner sig efter samma flodsystem har Renässansdammen potential att påverka vattnet som rinner nedströms mot Egypten och Sudan. Dammen har därför skapat behov av mellanstatlig diskussion mellan länderna. Min förhoppning är att fallstudiet ska kunna bidra med kunskap kring delade vattenresurser och dess möjligheter och problem för mellanstatligt samarbete i Nilenområdet.

För att svara på Renässansdammens regionala påverkan har jag ställt mig följande forskningsfråga:

Hur påverkar Renässansdammen det regionala vattensamarbetet mellan Nilens angränsande länder?

1.2 Avgränsningar

Uppsatsens avgränsningar har styrts av studieobjektets naturliga och historiska kontext, efter dammprojektets befintliga konstruktionsfas samt efter tillgänglighet av empiriskt material. Det regionala samarbetet har främst avgränsats till Egypten, Etiopien och Sudan eftersom länderna naturligt ligger nära varandra och delar samma vattenresurser. Nilens vatten kan delas in i två vattensystem där Egypten, Etiopien och Sudan tillhör det östra systemet, vars vatten kommer från Tanasjön och angränsande floder i Etiopien, och ett södersystem där Nilens vatten kommer från Victoriasjön, Edwardsjön, Albertsjön, Tanganyikasjön och Kivusjön. Uppdelningen av flodsystemen bekräftas av intervjumaterial och kan tydligt ses på kartan över Nilen som finns i uppsatsens appendix. Det är därför naturligt att göra en åtskillnad på öststater och sydstaten i Nilens flodsystem.

Uppsatsens åsyftning på regionalt samarbete syftar främst till Etiopien, Egypten och Sudan men även på samarbete inom regionens befintliga samarbetsorgan för Nilens vatten: Nile Basin Initiative³. Detta eftersom att Egypten, Etiopien och Sudan är betydande aktörer inom NBI. NBI behandlas i uppsatsen utifrån påverkan av kontakter mellan Egypten, Etiopien och Sudan. I analysdelen förekommer även en insnävning på samarbetet och relationen mellan Egypten och Etiopien. Denna insnävning motiveras av att Egypten verkar som den dominerande parten i samarbetet mellan Egypten och Sudans och den stat som mest aktivt sökt behålla tidigare rättigheter. Valet motiveras även av Egyptens dominanta position där Egypten överlägsen ekonomi och militärtillgång i jämförelse regionens andra länder.

Att Renässansdammen inte är färdigbyggd innebär att dammen ännu inte skapat konsekvenser på Nilens vatten. Samarbete och eventuell konflikt behöver därför avgränsas till nutida mellanstatliga konversationer rörande Egypten och Sudans bekymmer och lyhörddheten Etiopien möter dessa med. Att dammen befinner sig i en konstruktionsprocess gör att dammprojektet ännu inte förekommit i särskilt många forskningsrapporter eller publikt material. Jag har därför avgränsat studiens empiri till uppfattningar från intervjupersoner med engagemang i regionen och Renässansprojektet, uppfattningar som framkommit i tidningsartiklar från egyptiskt, etiopisk och sudanesiska tidningar samt officiella ståndpunkter uttryckta på officiella hemsidor och rapporter från Egypten och Etiopien. Uppsatsen avgränsar sig till formulerade uppfattningar och publika ståndpunkter. Detta eftersom att en forskare inte kan undersöka aktörers tankar och intentioner (Beckman, 2005:81). Uppsatsen berör därför en viss osäkerhetsfaktor eftersom att vi inte kan veta huruvida, och till vilken grad, publika utsagor och handlingar överensstämmer med förhandlingen mellan Egypten, Etiopien och Sudan som sker bakom lykta dörrar. Begränsad empiri har under forskningsprocessen både varit en möjlighet och ett problem då empirin

³ Nile basin Initiative kommer härnäst att förkortas NBI.

lämnat en kunskapslucka jag genom arbetets gång behövt fylla. Min förhoppning är att uppsatsen ska bidra till förståelse och kunskap för Renässansdammen och samarbetsprocesser i Nilenregionen.

1.3 Metod

Akademisk forskning är ett samspel mellan metod och resultat där metoden verkar som en infallsvinkel som vägleder frågeställning, insamling och tolkning av ett empiriskt material. Ett forskningsresultat behöver därför förstås utifrån metodologiska övervägningar då dessa ger förståelse för hur ett forskningsresultat utkristalliserats (Lundqvist, 1993: 96f, 132f). Forskningsresultatet som presenteras i uppsatsen behöver därför förstås utifrån metodologiska övervägningar. Val av metod har i huvudsak gjorts efter mitt studieobjekt och starkt påverkats av att Renässansdammen fortfarande är under konstruktion. Att dammen ännu inte är färdigbyggd gör att den ännu inte hunnit lämna avtryck i särskilt många forskningsrapporter. Jag har därför sökt variation i material och sökt skapa en kontextuell förståelse av Renässansdammen och dess regionala påverkan. Jag valde således en kvalitativ design i syfte att synliggöra dammen ur ett kontextuellt sammanhang och använda olika typer av material och förklarande teorier (Carlsson, 1991: 9f). Jag valde även att undersöka Renässansdammen som ett enstaka fallstudium eftersom jag eftersträvade att isolera Renässansdammen som enskild analysenhet och därigenom synliggöra dammens kringliggande process och detaljer (Torell & Svensson, 2007: 82). Jag har även använt mig av en teorikonsumerande design då ett teorikonsumerande tillvägagångsätt möjliggör variation i förklaringsvariabler (Esaiasson, 2007: 122). Jag har då kunnat isolera dammen som förklaringsobjekt samtidigt som jag kunnat söka en bredare kontext och kunnat förklara dammprojektet utifrån flera förklaringsfaktorer.

För att få en så heltäckande bild av Renässansdammen och dess regionala effekter har jag använt mig av fyra kategorier av material: Akademisk litteratur, intervjuer, nyhetsartiklar och officiella ståndpunkter på Egypten och Etiopiens webbplats samt från hemsidor för Renässansdammen och NBI. De fyra materialkategorierna har genom uppsatsen verkat kompletterande och gett en god kunskapsbredd för dammens politiska och tekniska effekter.

Urval av intervjupersoner har gjorts i kombination av strategiskt urval och ”snöbolls urval” där jag kontaktat personer jag vetat eller trott haft kunskaper i området och frågat om tips på andra intervjupersoner. Intervjuerna och sökandet efter intervjupersoner synliggjorde ett intressant spektrum av Renässansdammen då flera av de tillfrågade pekade på Renässansdammen som politiskt känslig. Flera av de tillfrågade svarade att mitt studieobjekt var för politiskt känsligt och att de därför inte kunde medverka i min studie. Känsligheten synliggjordes även i min kontakt med informanterna där en av de intervjuade senare valde att inte vara med i studien. Känsligheten kring Renässansdammen var även närvarande under intervjuer med uppsatsens informanter där en av intervjupersonerna uttryckte

problematik med att bli kopplad direkt till citat eller känsligt innehåll. Jag har därför valt att anonymisera informanterna i uppsatsens löpande text och refererar således till informanterna som ”en intervjuperson”. Med respekt för önskemålet om anonymitet har jag även valt att skriva ut information från informanterna i singularform även vid fall av överensstämmelse mellan informanterna. Detta val har gjorts utifrån att jag velat undvika kopplingar mellan informanter och text. Singularformen och anonymiseringen är problematisk eftersom den utelämnar information om skiljaktigheter mellan informanterna och om deras yrkesposition påverkat inställning till Renässansdammen. Samtidigt har anonymiseringen bidragit till att jag fått ut det intervjumaterial jag fått.

Intervjuerna har gjorts på olika sätt men strukturerats kring liknande frågeställningar. Intervjuerna har både gjorts på informanternas arbetsplatser och via telefon eller Skype. Intervjuformen har varit semistrukturerad där jag utgått från ett färdig formulerat formulär men där jag anpassat frågor och ställt följdfrågor efter intervjupersonernas spetskompetens.

Eftersom Renässansdammen ännu inte omnämns i någon större mängd forskning har jag även använt nyhetsartiklar för att en överblick över Egypten och Sudans reaktioner. Nyhetsartiklar är en problematisk källa eftersom det är svårt att bedöma trovärdighet av artiklarnas information. Jag valde därför att läsa artiklar från både Egypten, Etiopien och Sudan för att få en översikt av olika perspektiv och överensstämmelse kring Renässansdammen och ländernas reaktioner på dammen. Jag har sedan valt ut information av nyhetskällor som bekräftats av andra nyhetsartiklar, intervjuer eller på ländernas officiella hemsidor. Jag upplever därför resultatet från nyhetsartiklarna som valida i sammanhanget.

Det uppvisade resultatet och uppsatsens frågeställning har hög validitet eftersom resultatet både ger ett bidrag till förståelse av vatten och dess politiska känslighet och den praktiska betydelsen och inverkan av Renässansdammen. Metoden har utformats efter ambition att vara så uttömmande som möjligt och utifrån kriteriet om variationsbredd.

1.4 Definitioner

Centralt för uppsatsen är distinktionen mellan dispyt och konflikt. Uppsatsen utgår från Kalpakians definitioner av vattendispyt och (seriös) konflikt där vattendispyt rör en problematik där två stater är oense om vattenutvinning i ett flodområde och (seriös) konflikt som krig, diplomatiskt dödläge, hot och uppror (Kalpakian, 2004: 2). Med Nilenregionen avses de elva länder som angränsar till Nilen: Burundi, Demokratiska Republiken Kongo, Egypten, Eritrea, Etiopien, Kenya, Rwanda, Sudan, Sydsudan, Tanzania och Uganda.

1.5 Disposition

Uppsatsen har hitintills presenterat problemformulering, syfte och tillvägagångsätt. Följande kapitel två innehåller en kontextbeskrivning av Renässansdammen och regionalt samarbete. Kapitlet syftar till att skapa förståelse för komplexitet, befintligt läge och tidigare agerande och samarbete kring Nilens vatten samt ge förståelse för Renässansdammen och dess tekniska komplikationer. Efterkommande kapitel tre presenterar uppsatsens teoretiska ramverk och berör teori kring delade vattenresurser, förhandling och regionalt samarbete. I kapitel fyra appliceras det teoretiska ramverket på uppsatsens material och bildar grund för uppsatsens analys. I kapitel fem följer studiens slutsats och reflektion på vidare forskning.

2 Översikt

För att reda ut Renässansdammens påverkan på regionalt samarbete behövs en förståelse för hur vattenfrågor tidigare behandlats i regionen, utveckling över tid och tidigare regionalt samarbete. Likaså behöver Renässansdammen förstås utifrån varför den byggts, vad den genererar och potentiella problemsituationer. Det här kapitlet syftar till att ge förståelse för dammens kringliggande kontext, vision och potentiella effekter av dammen. Överblicken är betydelsefull eftersom samarbete kring Renässansdammen både påverkats av tidigare multilaterala relationer och samarbeten och potentiella framtidsscenarier.

2.1 Renässansdammen ambition och vision

Renässansdammen väntas bli Afrikas största vattenkraftverk och byggs i energialstrande syfte. Dammen kommer att ha kapacitet att producera 5250 Megawatt energi och väntas producera el som Etiopien kommer kunna sälja i hela regionen (Foreign Affairs, 2012, Intervju). Projektet är placerat nära gränsen mot Sudan i nordvästra delen av Etiopien och kommer när dammen är färdigbyggd år 2017 att ha kapacitet att förvara 74 billioner kubikmeter vatten (Office of National Council for the Coordination of Public Participation on the Construction of the Grand Renaissance Dam, 2013, Viney, 2012, Stratfor, 2012).

Dammen svarar på en etiopisk nationell vision om Etiopien som utvecklat och internationellt framgångsrikt (Mulugete, 2013: 43). Namnet, Grand Ethiopian Renaissance Dam härrörs ur en föreställning om tre millenier där Etiopien befunnit sig i olika utvecklingsfaser. Det första milleniet kännetecknas av internationell framgång och nationell utveckling medan det andra millenniet utmärkts av nationell problematik med fattigdom och hunger (ibid.). Ordet renässans syftar, enligt Mulugete, på en föreställning om ett nytt millenium där Etiopien ska ta tillbaka den internationella framgångsrika position som landet befann sig i under det första milleniet (ibid.). Renässansdammen har därför fått en symbolisk mening i Etiopien där dammen ses som en möjlighet till ekonomisk utveckling och väg att träda in i ett tredje framgångsrikt millenium (Mulugete, 2013: 44).

2.2 Historisk återblick

Nilen är världens längsta flod och sträcker sig från Burundi och Rwanda i söder till Medelhavet i norr (Shiva, 2003: 97). Floden rinner igenom Burundi, Demokratiska Republiken Kongo, Egypten, Eritrea, Etiopien, Kenya, Rwanda, Sudan, Sydsudan, Tanzania, Uganda och skapar ett transnationellt vattenburet band mellan länderna (Kasimbazi, 2011: 728). Regionens ständiga befolkningsökning skapar problematik eftersom Nilen inte räknas som tillräcklig för att tillfredsställa de angränsande ländernas totala vattenbehov (Mekonnen, 2010: 422, Waterbury, 2002: 1). Vattenbehov har tillsammans med ländernas olika föreställningar om vattenrättigheter gjort användningen och fördelningen av Nilens vatten problematisk (Salman, 2013: 18, Shiva, 2003: 99).

Regionala samarbeten blev närvarande i regionen först under sextiotalets slut (Salman, 2013: 19). Innan dess reglerades Nilens vatten av avtal som tillskrev Egypten och Sudans rättigheter till en majoritet av Nilens vatten. Dessa avtal knöts tillsammans med kolonialmakten Storbritannien och har sedan dess skapat spänningar mellan Nilens angränsande länder, och speciellt rört Etiopien och Egypten (Mekonnen, 2010: 423f, Shiva, 2003: 98f). Den politiska problematiken kan härröras från tre historiska avtal. Det första rör ett fördrag mellan Etiopien och kolonialmakten Storbritannien (som då verkade för Egyptens och Sudans intressen) år 1902. Fördraget innebar att Etiopien avsa sig rätten att bygga konstruktioner över angränsande floder och sjöar till Nilen (Salman, 2013: 18, United Nations: 1974, 68). Fördraget har sedan återopats av Egypten men ogiltigförklarats av Etiopien (Salman, 2013: 18). Nästa fördrag som skapat regionala politiska spänningar är ett avtal mellan Storbritannien, som då inneslöt Storbritanniens fyra kolonier: Kenya, Uganda, Tanganyika (nuvarande Tanzania) och Sudan, och Etiopien 1929. Avtalet var mycket likt avtalet från 1902 och frånsa uppströmsstater rätten att bygga dammar eller bevattningssystem som kunde påverka Egyptens vattentillgång (ibid.). Avtalet har lett till politiska dispyter eftersom Egypten sett avtalet som legitimt medan Kenya, Uganda och Tanzania hävdade avtalet som ogiltigt eftersom det slöts före länderna nådde självständighet (ibid.). År 1959 befattade Egypten och Sudan ett nytt avtal som tillskrev Egypten och Sudan rättigheter till majoriteten av Nilens totala vattenmängd (McClelland, et al 1995: 170). Avtalet har bidragit till dispyter med Etiopien eftersom avtalet exkluderade Etiopiens rätt att bruka Nilens vatten (Shiva, 2003: 98).

Avtalen synliggör en historisk vattenfördelning med koloniala anor gjord efter Egypten och Sudans egenintressen och pekar på en regional maktbalans där Egypten och Storbritannien tillskrivit sig vattenrättigheter på bekostnad av andra stater (Mekonnen, 2010: 423f, Waterbury, 2002:1). Förutom känslighet och dispyter i anslutning till vattenavtal har regionen präglats av inbördeskrig och mellanstatliga krig vilket kan ses ha motverkat dialog och skapat politiska spänningar mellan regionens länder (Waterbury, 2002: 8).

Egypten och Sudans hegemoniska kontroll över Nilen har emellertid förändrats under de senaste årtiondena. Under sextiotalet arrangerades

mellanstatliga möten och projekten Hydromet, Ungundu och TECCONILE för att diskutera tekniska vattenfrågor och ändrade vattennivåer. Dessa projekt mynnade inte ut i några gemensamma fysiska projekt och inkluderade endast några av regionens länder (Mekonnen, 2010: 425ff). Emellertid kan dessa projekt ses som ett startskott på mellanstatlig dialog som tidigare saknats i regionen.

2.3 Nile Basin Initiative

Samarbetsfröet som föddes i Hydromet, Ungundu och TECCONILE kom snart att gro ut i ett större regionalt samarbetsinitiativ. 1999 bildades Nile Basin Initiative (NBI) i syfte att öka regionalt samarbete kring vatten och skapa en rättvis fördelning av Nilens vatten (Nile Basin Initiative, 2013). Samarbetsorganet skapades med stöttning från Världsbanken och United Nations Development Programme och innefattar idag, förutom Eritrea som har åskådarstatus, Nilenområdets samtliga länder (Nile Basin Initiative, 2013, Salman, 2013: 19). Förutom NBI:s delade vision om rättvis och hållbar vattenfördelning innefattar samarbetsinitiativet ett handlingsprogram och fonder för mellanstatliga samarbetsprojekt (Nile Basin Initiative, 2013, Salman, 2013: 20).

NBI skapades som ett tillfälligt organ som skulle leda vidare till ett permanent institutionellt samarbete: Cooperation Framework Agreement (CFA) (Nile Basin Initiative, 2013). CFA förväntades innefatta regionens samtliga länder men har ännu endast undertecknats av Etiopien, Tanzania, Uganda, Kenya, Rwanda och Burundi. Bildandet av CFA har varit problematiskt eftersom medlemsländerna i NBI inte kunnat enas om en gemensam policy för CFA (Salman, 2013: 20ff). Huvudproblematiken har i CFA rört syn på tidigare vattenavtal och vem som har rätt till Nilens vatten. Problematiken är grundad i tidigare vattenfördrag där Egypten och Sudan argumenterat för att rättigheter ska tillfalla flodens nedströmländer medan regionens uppströmländer sökt förändring av tidigare avtal (ibid.). Likaså har det uppkommit meningsskiljaktigheter kring CFA:s policy om ”vattensäkerhet” där NBI:s medlemsländer tolkat policyn på olika vis (Mekonnen, 2010: 429ff).

Trots intern problematik kan NBI ses som ett framsteg för regionalt samarbete. NBI arbetar aktivt med att föra dialog om hur regionens vattenresurser kan distribueras och utvecklas i favör av regionens samtliga länder (Jmf. Nile Basin Initiative, 2013). NBI träffas en gång om året för att diskutera regionens vattentillgångar och hur dessa bäst kan distribueras. Samarbetsorganet utför även gemensam forskning och planerar gemensamma vattenprojekt (Nile Basin Initiative, 2013). NBI kan därför ses fylla en viktig regional funktion eftersom att det tidigare saknats enhetlig kunskap om Nilens flodsystem (Intervju). NBI kan därför ses som ett viktigt organ för regionalt samarbete även om NBI för närvarande brottas med interna skiljaktigheter.

2.4 Positionering och behov av vatten

Staters anspråk och behov av vatten beror på en stats position i ett flodsystem och tillgång till alternativa vattenkällor. I ett flodsystem är stater positionerade uppströms eller nedströms. Uppströms innebär att staten har tillgång av sjöar och bifloder som bidrar till flodens vattenflöde. Nedströmsstater tillför inget vatten till flodsystemet utan konsumerar endast flodens vatten. En flod kan därför ses ha en början och ett slut eftersom vattnet flödar ner mot nedströmsstaterna. Flodens linjära förlopp påverkar stater längs flodkedjan eftersom uppströmsstaters användning av flodens vatten kan bromsa vattenflödet och påverka kvalitén på vatten som rinner nedströms (Rahman, 2012). Floder kan därför ses skapa ett mellanstatligt beroende där en stats vattenanvändning kan påverka en annan stat.

I Nilens flodsystem är Egypten och Sudan positionerade nedströms medan Etiopien och resterande stater befinner sig uppströms (ibid.). Egypten, Sudan och Etiopien är speciellt sammanlänkade eftersom 86 procent av vattnet som når Egypten härstammar från Tanasjön och bifloder i Etiopien (Shiva, 2003: 98). Nilen kan därför ses skapa ett naturligt band mellan Etiopien och Egypten eftersom Etiopien direkt kan påverka vattnet som rinner mot Egypten. Egypten har därför aktivt sökt att motverka större regionala vattenprojekt i regionen och engagerat sig i utvecklingsmöjligheter för flodens vatten (Intervju).

Samarbete och återopande av vattenrättigheter är också avhängigt en stats vattenbehov. I regionen räknas Etiopien, Egypten, Sudan och Sydsudan vara i högst behov av vatten. Egypten saknar tillräckliga alternativa vattenkällor och Etiopien söker utveckla vattenkraft för att ta landet ur fattigdom (Mulugete, 2013: 44, Plaut, 2010, Salman, 2013: 18). Etiopien har tidigare betraktats vara i lägre behov av Nilens vatten men har under de senaste åren gett uttryck för hydrologiska ambitioner (Mulugete, 2013: 44, Waterbury, 2002:5). Ländernas gemensamma behov av Nilens vatten har tidigare skapat en polär situation där Etiopien aktivt sökt bryta den hegemoniska status quo ställning Egypten tidigare haft över Nilens vatten (Waterbury, 2002: 33). Staternas motstridiga intressen av Nilens vatten har historiskt orsakat flera dispyter mellan länderna. Exempelvis har Egypten sökt hindra Etiopien från att bygga dammar över Blå Nilen och hotat med invasion om Etiopien skulle bygga en större damm över Nilen eller Nilenangränsande sjöar och bifloder (Waterbury, 2002: 70f). Etiopien har å andra sidan tidigare använt sin uppströmsposition som ett diplomatiskt hot där de hotat med att minska mängden vatten mot Egypten och Sudan (Mekonnen, 2010: 423).

2.5 En damms problem och möjligheter

Teknologin för förändring av naturliga vattenflöden har ökat dramatiskt de senaste fem decennierna (Shiva, 2003: 81). Amerikansk vattenteknologi har fått spridning genom amerikanska Bureau of Reclamation och US Army Corps of Engineers och lagt grund för ett nytt sätt att förvalta vattenresurser (Shiva, 2003: 81f). Eftersom dammar ofta innefattar en kombination av vattenkraftverk, bevattningssystem och översvämningsskontroll ger dammar möjligheter till såväl vattenkontroll som ekonomisk utveckling och självförsörjning (Trolldalen, 2002: 120, Lindström et al, 2013: 11, 15). Dammteknik har emellertid problematiska inslag eftersom vattenkontroll och förändring av vattenflöden kan påverka mängd och kvalitet på vatten som rinner mot andra stater (Trolldalen, 2002: 120). Dammbyggnationer har därför setts som potential skapare av konflikt eftersom dammar kan samla upp vatten som tidigare brukats någon annanstans (Shiva, 2003: 91).

Hydroelektriska kraftverk konsumerar i regel inte vatten i själva produktionen. Däremot kräver dammarna stora kvantiteter med vatten, vilket kan påverka grannländers vattentillgång. Problematiska momentet uppstår därför i anslutning till en damms påfyllning av vatten (Lindström et al, 2012: 5, 15f, Intervju). Dammbyggnationer kan även påverka en flods ekosystem då blandning av ytvatten och djupvatten förändrar en flods kemiska sammansättning. Förändring av ekosystem kan i sin tur påverka djurliv och sediment i dammen (Lindström et al, 2012: 5, 15f). En damm kan även skapa jorderosion vilket kan ge negativ påverkan på jordbruk (Lindström et al, 2012: 8). Exempelvis kan en damm i Etiopien negativt påverka Egypten och Sudans jordbruk (Intervju).

Eftersom Renässansdammens ännu inte byggts klart är dammens faktiska påverkan på Egypten och Sudans vattenmängd och ekosystem ännu inte känd. Huruvida dammen kommer att påverka vattenmängden nedströms är avhängigt placeringen av dammen. Dammar placerade uppströms är ofta planerade på platser där påverkan på det regionala vattenflödet är minimal (Intervju). Dammar kan också innebära fördelar för grannländer. Exempelvis kan dammars förmåga till vattenreglering motverka översvämningar och vattenkraftverk generera el till grannstater (Waterbury, 2002: 24).

3 Teoretiskt ramverk

Teorikapitlet är utformat för att beröra flera infallsvinklar på Renässansprojektet och staters agerande i förhandling. Teorierna förklarar institutionsbyggande, plattformar för mellanstatligt samarbete kring gemensamma vattenresurser, förhandlingsteori samt huruvida delade vattenresurser kan ligga till grund för mellanstatligt samarbete och/eller konflikt. Kapitlet synliggör delade vattenresursers effekt på staters samverkan och vad som gör att ett samarbete kan utkristalliseras. Val av teori har gjorts efter teoriernas förmåga att förklara ett mellanstatligt politiskt sammanhang där stater agerar efter förståelse av andra stater samt bedömning av risker och möjligheter.

3.1 Förhandling

Hur stater förhandlar kan härröras ur förväntningar och syn på en förhandlingspartner. Hopmann talar om en ”diagnostisering” som sker innan en förhandlingsprocess tar sin början (Hopmann, 1998: 78). Diagnostiseringen syftar, enligt Hopmann, på ett avgörande om tid och orsak där en stat behöver bedöma om ett förhandlingsobjekt är moget för förhandling och om förhandlingsobjektet påverkats av nya yttre faktorer (ibid.). I diagnostiseringsprocessen behöver staten ta hänsyn till huruvida staten finner förhandlingspartnern som trovärdig och vilka resurser den egna staten och dess förhandlingspartner besitter (Hopmann, 1998: 101ff, 109). Den här processen, som förgår förhandling, kan vara problematisk till eftersom en stat kan uppleva en intern osäkerhet där staten både kan vara osäker på sin egen position och förhållningssätt i förhandlingsfrågan samt förhandlingspartnerns intentioner (Hopmann, 1998: 99). Det kan därför uppstå ett trovärdighetsglapp där en stat upplever osäkerhet kring information och agenda hos andra stater (Hopmann, 1998: 109). Förhandling behöver därför ta avstamp i staters bedömningar av sin egen position, förhandlingspartnern samt risker och möjligheter med förhandlingsobjektet.

Själva förhandlingsprocessen sker, enligt Hopmann, efter förhandlingspartnerns makt och viljestyrka. Hopmanns definition av makt utgår förutom från tillgång på ekonomisk styrka och militär, från faktiska och potentiella resurser och ett lands utbildningsgrad. Hopmann beskriver inte någon exakt innebörd av faktiska och potentiella resurser förutom att dessa rör alternativa faktorer till ekonomisk och militärisk styrka (Hopmann, 1998: 102ff). Jag har därför tolkat vattenresurser som en maktresurs. Jag har inte funnit något sätt att mäta effekt av utbildningsgrad och har därför valt att utelämna utbildningsgrad i uppsatsen.

Hopmanns sista påverkande faktor på förhandling, viljestyrka, utgår från ett antagande om att engagerade stater är beredda att lägga ner mer tid och större kraftansträngning på en förhandlingsprocess än en stat med ett mindre engagemang. En stat med stark viljestyrka har då möjlighet att bruka alternativa resurser och lägga ner mer tid på förhandlingsprocesser vilket kan ge staten ett övertag i förhandling (Hopmann, 1998: 106). Hopmanns förhandlingsteori visar på överväganden och påverkande resurser i förhandlingsprocesser.

Teorin synliggör hur förhandling påverkas av staters förståelse av sin förhandlingspartner i förhållande till intention och makt. Teorierna kommer i uppsatsens analysdel att användas för att tolka och ge översikt över staters förståelse av varandra och vilka resurser staterna har till sitt förfogande. Teorin saknar förklaring för hur staters osäkerhet påverkar hur stater förhandlar. Däremot går det att tänka sig att osäkerhetsmoment kan förändras över tid och påverka en stat att antingen hålla fast vid en inledande ståndpunkt eller vara öppen för förändring och förhandla fram en ny situation. Teorierna används i första hand för att förstå det politiska samspelet och Etiopien, Egypten och Sudans agerande gentemot varandra.

3.2 Plattform för samarbete

Förhandlingsteorin i ovanstående kapitel beskriver förutsättningar för förhandling men saknar förklaring för mellanstatligt samarbete och hur stater kan förändra sin förståelse av andra stater. Det här kapitlet utgår från teori om internationella regimer och behandlar dialog och kunskapsutbyte som en transformativ process där stater kan anamma liknande normsystem och beteende samt utveckla gemensamma institutioner.

En internationell regim kännetecknas enligt Krasner av ett politiskt samförstånd och institutionellt samarbetsprojekt där regimens medlemmar utbyter information kring ett gemensamt samarbetsobjekt och agerar och tar politiska beslut efter gemensam förståelse av regler och normer (Krasner, 1983: 1f). Internationella regimer kan förstås utifrån en konstruktivistisk ingång där internationella regimer innefattar en internaliseringsprocess där stater anammar liknande kunskap och normer (Jägerskog, 2003: 48f). Waterbury framhåller internationella regimer som en process där gemensam dialog, förhandling, kunskap och institutionsbyggande kan spilla över i mellanstatligt samarbete (Waterbury, 2002: 35). Regimen skapar då genom dialog och interaktion vad Young benämner ”patterns of behaviour or practice around which expectations converge” (Young, 1983: 93).

Internationella regimer syftar till att skapa samarbete och stifta avtal. Det råder ingen konsensus kring hur regimer kommer till och hur de styrs. Förklaringar är att internationella regimer kan uppstå vid kris eller chock, från gemensam kunskap eller som initiativ från en dominerande stats i syfte att gynna statens egenintressen (Jägerskog, 2003: 50f). Realister hävdar att internationella regimer skapats efter egenintresse och maktbalans (Krasner, 1983: 2, Jägerskog, 2003: 51)

medan andra menar att internationella regimer växer fram ur en kollektiv syn på ett gemensamt bästa eller gemensam kunskap (Jägerskog, 2003: 51, Waterbury, 2002: 18). Teori om internationella regimer kan därför inte förklara vilken riktning ett samarbete kommer att få eftersom att riktningen följer staters förväntningar och internationaliseringsprocess. Däremot visar teorin på vikt av dialog och kunskapsutbyte och hur detta kan ”tippa över” i mellanstatligt samarbete och enstämmighet i normer, regler och kunskap. Internationella regimer kan minska eventuella osäkerhetsmoment och öka tillit mellan stater eftersom internationella regimer bygger en gemensam förståelse. Internationell teori används i uppsatsen för att ge förklaring till hur mellanstatliga samarbeten uppstår, vilka grundstenar de står på och hur stater kan förändra förståelse av varandra. Framförallt kan teorin förklara vikten av dialog, förhandling och delad kunskap och hur dessa kan generera mellanstatligt samarbete.

3.3 Kollektivt agerande

För att ett samarbete ska kunna fortlöpa krävs förutom institutioner och delad förståelse ett kollektivt handlande. Enligt Waterbury kan ett kollektivt agerande, men också frånvaro av ett sådant, förklaras utifrån fyra kategorier: *Gemenskap*, *Marknad*, *Kontrakt* och *Hierarki*. Waterburys första kategori, *Gemenskap*, berör delade normer och förväntningar där samtliga gruppmedlemmar behöver verka för ett gemensamt bästa (Waterbury, 2002: 16). *Marknad* innebär att kollektivets medlemmar koordinerat och rationellt ska verka efter gruppens intressen (ibid.). *Kontrakt* innebär ett antagande där rationella aktörer är förmögna att förhandla fram ett kontrakt med största möjliga vinst för samtliga parter. Den här kategorin utgår från ett plussummespel där alla parter antas kunna tjäna på ett samarbete (ibid.). I *Hierarki*-kategorin styrs kollektivt agerande utifrån samarbetsgruppens dominerande part/partier. Ett gemensamt handlande korreleras då efter en dominerande parts egenintresse och sker om den dominerande parten finner samarbete som fördelaktigt (ibid.).

Ett fungerande samarbete behöver byggas på staters intresse för regionens gemensamt bästa vad gäller både vinster och kostnader. Stater som inte är villiga att ta eventuella kostnader kommer bromsa kollektivt agerande (Waterbury 2002: 17). Samtidigt måste samarbetet, enligt Waterbury, generera vinst till samtliga parter som ingår i samarbeten (Waterbury, 2002: 18).

Waterburys kategorier visar på samarbetspremissen för gemensamt regionalt handlande. Kategorierna synliggör maktfaktorer som kan påverka ett mellanstatligt samarbete och betydelse av en föreställning om det gemensamt bästa. Kategorierna kan också ge förklaring till varför stater inte lyckas samarbeta eftersom samarbete kräver agerande efter föreställningen om ett gemensamt bästa och att stater koordinerat utför handlingar som svarar till regionens bästa.

Teorierna om kollektivt agerande och internationella regimer visar på ett processperspektiv där stater kan förändra inställning och syn på en förhandlingspartner och regionala möjligheter genom dialog och kunskapsutbyte.

En kombination av ovanstående teorier visar att samarbete behöver mellanstatlig konsensus vad gäller kunskapssyn och normer. Ett kollektivt agerande är därför beroende av en regional vattenregim. Ett multilateralt samarbete kan därför ses som en längre process där gemensamt handlande kommer ur gemensamma plattformar för samtal och kunskapsutbyte.

Waterbuys hierarki-kategori framlyfter dock att samarbete kan styras av en regional hegemoni. Denna kategori kan utifrån teorin om internationella regimer antingen innebära brist på en internationell vattenregim eller att kunskapsutbytet och gemensam förståelse helt präglats av regionens dominerande stat. Jag har i uppsatsen valt att bortse från Waterbuys hierarkikategori. Valet motiveras av regionens komplexitet där Egypten kan ses dominerande utifrån militära och ekonomiska kriterier och av historisk hegemonisk vattenställning. Däremot kan Etiopien ses dominant resursmässigt eftersom Etiopien har en klart överlägsen vattentillgång och möjlighet att påverka vattnet som rinner mot Egypten. Det är därför svårt att avgöra staternas hierarkiska grad.

3.4 Att samarbeta kring delade vattenresurser

Huruvida stater samarbetar och hur samarbetet ser ut är, i enighet med ovanstående teoridel, beroende av staters förståelse av samarbetets premisser. Samarbete kring gemensamma naturtillgångar skiljer sig, enligt Ostrom, från ekonomiska marknadssamarbeten eftersom naturtillgångar engagerar ett flertal parter med intresse av hållbarhet och ett gemensamt bästa (Ostrom, 2000: 139). Ostrom negligerar realismens antagande om att aktörer agerar efter egenintresse och hävdar att individer agerar efter ett kollektivs bästa (ibid.).

Samarbete kring gränsöverskridande vatten har flera fördelar och nackdelar. En etablerad internationell regim kan generera en stabil fördelning av vatten så att stater kan försäkra nutida och framtida vattentillgångar (Waterbury, 2002, 23). Regionalt vattensamarbete kan även, enligt Waterbury, skapa förbättrade förutsättningar för vattenkvalité eftersom samarbetande gör att länder kollektivt kan motverka föroreningar (ibid.). Likaså kan internationella regimer skapa en gemensam kunskap och expertis som kan gynna regimens samtliga medlemsländer (Jägerskog, 2003: 51). Samtidigt kan ett mellanstatligt samarbete generera nackdelar eftersom ett kollektiv kan tvinga en stat att ge upp något den uppfattar som sitt eget (Waterbury, 2003: 23).

3.5 Konflikt och samverkan

Det råder en delad syn på huruvida vattenresurser fungerar som grogrund för regionalt samarbete eller konflikt. Vatten har, som nämndes i inledningen, förutspått skap konflikt samtidigt som forskare som Aron T. Wolf hävdar motsatsen, att vattenkrig är sällsynta och att vatten istället får stater att samarbeta och agera tillsammans (Wolf, 2002: 187ff).

Antaganden för att vattenresurser ska leda till konflikt brukar grundas i några strategiska argument. Enligt Wolf bygger teorier om vattenkonflikter utifrån tre antaganden. För det första behöver den angripande staten både vara regional hegemoni och befinna sig nedströms i ett flodsystem (Wolf, 2002: 192). För det andra saknar uppströmsstater och stater med liten regional makt kapaciteter och behov att gå till krig (ibid.). Uppströmsstaterna kan dock reta upp en nedströms hegemoni genom att bygga dammar och andra vattenprojekt som påverkar mängd och kvalitet på vattnet som rinner nedströms. Dessa vattenprojekt kan ses hotande av den hegemoniska nedströmsstaten som behöver besluta sig för om denna ska invadera och förstöra projektet (ibid.). För det tredje behöver båda länderna vara icke-demokratier. Detta påstående bygger på antagandet att demokratiska stater inte krigar med varandra (ibid.). Dessutom bygger Wolfs tredje konfliktkategori på att internationella samfund behöver hålla sig utanför (ibid.).

Wolf försöker att spräcka vad han kallar för myten om att vatten leder till konflikt. Krig och konfliktsituationer är enligt Wolf synnerligen ovanliga och orationella eftersom de varken är ekonomiskt eller hydrografiskt effektiva (Wolf, 2002: 195). Istället menar Wolf att vatten skapar en gemensam plattform för dialog, utbyte och förhandling. Även om Wolf ser svårigheter med vattenavtal och internationella institutioner anser han att vatten skapar gemensamma intressen länder behöver mötas kring (Wolf, 2002: 192, 195). Wolf hävdar vidare att stater ofta intar olika positioner som kan vara problematiska för vattensamarbete men att stater ändå söker ett gemensamt handlande (Wolf, 2002: 196). Detta eftersom alla stater i ett flodsystem har intresse av tillgång på vatten med hög kvalitet (Wolf, 2002: 194). Svårigheter med att mötas i avtal och institutioner kan däremot leda till dispyter. Dispyter uppkommer, enligt Wolf, när delade vattenresurser mellan flera länder binds i bilaterala avtal (Wolf, 2002: 196). En bilateral uppdelning av en multilateral vattenresurs skapar, enligt Wolf, ett "institutionellt gap" som kräver ett regionalt samtal (ibid.). Wolf gör en klar skiljelinje mellan vattendispyter och konflikt och krig där en dispyt kan ha en positiv inverkan på regionalt samarbete eftersom att dispyter kan få stater att föra dialog med varandra och har i jämförelse med krig en låg kostnad. Wolf hänvisar även till vattens natur och hävdar vatten som gränsöverskridande i behov av statsöverskridande kollektiva lösningar (ibid.).

Trolldalen hävdar, i motsats till Wolf, att delade vattenresurser ligger som grund till konflikter. Konflikter härrörs, enligt Trolldalen, ur nationalistiska intressen där stater främst använder vatten efter landets egenintresse. Konflikter uppstår, enligt Trolldalen, eftersom uppströmsstaters vattenanvändning direkt påverkar vattenkvantitet och vattenkvalité av vattentillgången nedströms

(Trolldalen, 2002: 114f). Trolldalen förklarar vattenresursers samband med konflikt genom en trestegsmodell. Den första delen, A, behandlar staters "oförenliga mål" av tillgång, kontroll och ohållbar vattenanvändning av gemensam flod. Tillgång berör staters position i flodsystemet, där uppströmsstater har tillgång till större delar vatten än nedströmsstater vilket för med sig att nedströmsstater står i beroendeställning till vatten från uppströmsstater. Likaså rör tillgång den regionala maktbalansen och utgår från staters ekonomiska, politiska och militära tillgångar. Kontroll rör staters användning av vattenmedel så som dammar, vattenreserver som kan påverka och kontrollera vattenmängden nedströms (Trolldalen, 2002: 117, 120, 122).

Modellens andra del, B, berör utfall i samband med vattenutvinning som kan skapa konflikt. Den här delen berör negativa effekter länders vattenutvinning kan ge på ett flodsystem och hur detta påverkar stater som befinner sig nedströms (Trolldalen, 2002: 124). Trolldalen hävdar nationell vattenanvändning som problematisk eftersom lokalbefolkningens vattenanvändning, bevattningssystem, avlopp, industri, vattenreservoarer/dammar kan skapa övergödning, ökade salthalter, orsaka förorening och skapa jorderosion (Trolldalen, 2002: 124ff). Reservoarer/dammar kan även påverka vattenmängden på den del av floden som rinner nedströms (Trolldalen, 2002: 126). Ändrade vattenkvalitéer och kvantitet sprider sig sedan nedåt i flodsystemet och ger kostsamma problem för nedströmsstater. Ökade eller minskade vattentillgångar kan skapa jorderosion och ändra nedströmsstaters nationella vattenstruktur och kan ge stora problem med salthalter, övergödning och föroreningar (ibid.). Reservoarer och bevattningssystem är även problematiska ur ett hälsoperspektiv eftersom flugor, snäckor och myggor trivs i stillastående vatten (Trolldalen, 2002: 127). Dessa negativa effekter kan, enligt Trolldalen, leda till mellanstatliga konflikter eftersom nedströmsstater tydligt påverkas av uppströmsstaters vattenanvändning (Trolldalen, 2002: 124f).

Modellens C -del rör också utfall men rör externa faktorer orsakade av ändrad vattenkvalité som kan skapa mellanstatliga konflikter. Dessa faktorer rör påverkan på ekosystemet, som kan ge negativa effekter på djur och växtliv samt socio-ekonomiska effekter av minskad skörd på grund av försämrad jord och vattenkvalité (Trolldalen, 2002: 128f).

De tre modellerna pekar på flodsystems känslighet och hur en stats vattenanvändning kan skada en annans stats vattentillgång och ekosystem och då leda till en mellanstatlig konflikt. Trolldalen framhåller även ett framtidsperspektiv där nedströmsstater bekymrar sig för framtida vattentillgångar och söker motverka negativa förändringar (Trolldalen, 2002: 130f). Trolldalens tre kategorier synliggör hur delade vattenresurser kan skapa problem eftersom att en stat kan påverka en annan stats vattenutfall. Likaså visar teorin på staters beroendeställning efter position i flodsystemet och regional maktfördelning.

4 Resultat och Analys

Renässansdammen förekommer inte i något politiskt vakuum utan sammanfaller med en mängd politiska faktorer. Det har därför, under arbetes gång, stumtals varit svårt att isolera Renässansdammen som ett eget fenomen. Detta eftersom mellanstatligt samarbete och dialog både förekommer i anslutning till dammen och parallellt inom andra politiska organ och mellanstatliga möten. Liksom flera av intervjupersonerna framhåller går det att tänka sig att samarbetet kring Renässansdammen både kan påverka och påverkas av ett större regionalt samarbete rörande andra objekt än vatten och av andra interna politiska faktorer. Uppsatsen saknar möjlighet att undersöka alla kringliggande faktorer som kan påverka reaktioner och samarbetsmöjligheter kring Renässansdammen men vill lyfta dessa som viktiga i förståelsen av diskussioner och reaktioner kring Renässansdammen.

Uppsatsen har undersökt explicita regionala diskussioner och reaktioner på Renässansdammen utifrån hur dessa uppfattats av Intervjupersoner, nyhetsartiklar, akademisk forskning och hur Renässansdammen och regionala vattenfrågor beskrivs på Egyptens officiella webbplats för utrikespolitik, på Renässansdammens webbplats och av Etiopiska statstjänstemän. Analyskapitlet fokuserar på dialog och mellanstatliga reaktioner som skett efter Etiopiens tillkännagivande av Renässansdammsbygget år 2011 och analyserar betydelsen av utvecklingssteg samt incitament för samarbete och konflikt utifrån uppsatsens teoretiska ramverk.

4.1 Inledande reaktioner och skapande av plattformar för dialog och kunskapsutbyte

Etiopiens lansering av Renässansdammen kan åtminstone delvis ses väntad. Detta eftersom Etiopien tidigare uttryckt ambition att utveckla sin hydrologi (Foulds, 2006: 79). Vattenkraft är strategiskt fördelaktigt i Etiopien eftersom landet är Afrikas näst vattenrikaste land och har låg vattenavdunstning. Exempelvis räknas avdunstningen i Etiopien motsvara 50 procent av avdunstningen som uppstår i samband med Egyptens Aswandamm (McClelland, 1995: 169). Etiopiens strategiska position har även behandlats i NBI där medlemsstaterna tidigare planerat gemensam vattenkraftutvinning i Etiopien (Intervju). Det är dock oklart om kringliggande länder förväntade sig ett projekt av Renässansdammens storlek, var dammen skulle placeras och hur byggnationen skulle gå till. En av intervjupersonerna hävdar att Egypten och Sudan troligt varit beredda på att Etiopien skulle kunna utveckla sin hydrologi. Däremot har länderna fram till

Etiopiens tillkännagivande av dammen saknat detaljer om dammen och dess potentiella konsekvenser.

Egypten och Sudans inledande reaktioner mot Etiopien tillkännagivande av Renässansdammen var negativa (Salman, 2013: 24, Stratfor, 2012, Viney, 2012). Egypten uttryckte problem med att Etiopien inte utfört studier av dammens påverkan på Egypten och Sudan (Viney, 2012) och visade oro för att Renässansdammen skulle ge minskat vattenflöde till Egypten och Sudan (intervju). Egypten utförde därför en finansieringsblockad mot dammprojektet (Egypt Independent, 2013). Finansieringsblockaden var möjlig eftersom internationella organ endast stödjer regionala vattenprojekt som understöds av Nilens nedströmsstater. Egypten kunde därför hindra tillförsel av pengar från internationella organ (Egypt Independent, 2013, Intervju). Vidare utförde Egypten förmaningar om att Etiopien skulle avvakta med realiseringen av dammprojektet tills omfattande studier gjorts på dammens inverkan på Nilen (Stratfor, 2012). Egypten och Sudans reaktioner gav inledningsvis inte någon inverkan på dammkonstruktionen. Däremot skapade reaktionerna en dialog kring dammen och dess eventuella effekter på Egypten och Sudan. Dialogen mynnade ut i ett beslut om en gemensam expertkommitté (Hammond, 2013, Intervju). Expertkommittén, verkar under namnet Tripartite Committee, och består av två experter från Egypten, två från Etiopien, två från Sudan och fyra internationella experter och har sedan 2011 undersökt dammens påverkan på Egypten och Sudan samt sökt gynnsamma lösningar för alla parter (Salman, 2013: 24, MENA, 2011). Expertkommittén har, enligt en av intervjupersonerna, skapat en mötesplats mellan Egypten, Etiopien och Sudan som tidigare saknats.

Eftersom att expertkommittén ännu inte släppt någon publik rapport går det inte att analysera hur samarbetet i kommittén går till och om det råder enighet inom kommittén. Däremot överensstämmer expertkommittén med drag av en internationell regim. Detta eftersom kommittén kan ses skapa en plattform för gemensam kunskap och dialog kring ett gemensamt studieobjekt. Kommittén kan utifrån en regimteoretisk förståelse peka på en samtida dialog, konfliktlösning och potential för framtida samarbete eftersom dialog och kunskap kring ett gemensamt projekt, enligt regimteori, kan skapa en internaliseringsprocess där staterna börjar dela normer och nå en ny förståelse. Expertkommittén kan därför verka som en trapets för ökat regionalt samarbete.

Förutom regionalt samarbete i Tripartite Committee har tillkännagivandet av Renässansdammen lett till möten mellan Egypten, Sudan och Etiopiens ministrar (DPA, 2012, Egypt Independent, 2012). Detta kan också ses skapa en plattform för dialog och kunskapsutbyte. Uppsatsen kan inte svara på huruvida dessa möten berör delad kunskap och vad som diskuteras i dialogerna. Däremot kan faktumet att ministrarna möts och diskuterar förstås som en plattform för dialog som kan stryka ländernas relations och samarbete.

4.2 Fortsatta reaktioner och regionala möjligheter

Reaktionerna på Renässansdammen har sedan tillkännagivande våren 2011 varit splittrade och uttryckt både problem och möjligheter med dammen (Intervju). Egypten har tydligt påpekat att dammen behöver byggas med minimal påverkan på flodens nedströmsländer men har enligt en av intervjupersonerna även haft en avvaktande inställning gentemot dammen (Intervju, Youm, 2013a). Trots delvis inledande negativa reaktioner har Egypten uttryckt en samarbetsvillighet kring Nilens vatten och att de strävar efter att undvika dispyter (Egypt State Information Service, 2013a, Al Youma, 2012). Egypten har även uttryckt att Egypten och Sudan dammen kan dra ekonomisk nytta av dammen och att dammen kan skydda mot översvämningar (MENA, 2011). Sudan har även uttryckt stöd för projektet (Grand Millenium Dam, 2013, Salman, 2013: 24).

Etiopiens val att bygga dammen unilateralt och avvakta med att informera grannländer och NBI tills projektet skulle påbörjas kan både ses problematiskt och gynnsamt för regionalt samarbete. En intervjuperson bekräftar att det förekommit en stark vi och dem distinktion i regionen där stater prioriterat egenintressen. En av de intervjuade uttrycker att staters egenintresse och brist på ett större ”vi” skapat en skiljelinje inom NBI där Egypten och Sudan inte kunnat enas kring uppströmsstaternas krav på omfördelning av tidigare vattenrättigheter (Intervju). Brist på konsensus har, enligt intervjupersonen, gjort att Egypten och Sudan intagit en passiv ställning i NBI (ibid.). NBI kan utifrån intervjupersonens berättelse och internationell regimteori ses befinna sig i en regimprocess där regimen inte enats om gemensamma normer och förståelse. Intervjupersonen hävdar brist på samstämmighet inom NBI som bromskloss för ett projekt som Renässansdammen eftersom medlemsländerna ännu inte enats kring hur Nilens vatten ska brukas (Intervju). Intervjupersonen såg positiva delar med Etiopiens unilaterala agerande och hävdade att agerandet visar Etiopien som en handlingskraftig regional vattenaktör. Likaså framhöll intervjupersonen att Etiopiens dammprojekt öppnat en ny kanal för samarbete med Egypten och Sudan som, enligt intervjupersonen, idag har en passiv ställning i NBI. Intervjupersonen såg därför expertkommittén som en ny kanal till dialog mellan Etiopien, Egypten och Sudan och att detta har potential att gynna samarbetet inom NBI (Intervju).

Det går inte ännu att svara på om, och hur, Tripartite Committée påverkar det regionala samarbetet inom NBI. Däremot kan kommitténs dialog och kunskapsutbytande gynna regionen i stort och utveckla samarbetet mellan NBI:s uppströmsstater och nedströmsstater. Den konstruktivistiska ingången på regimteori hävdar dialog som en transformeringsprocess där stater utvecklar förståelse för varandra. Expertkommitténs dialogprocess kan därför skapa en grund för mellanstatligt samarbete. Kommittén kan även öka tillit mellan Egypten, Etiopien och Sudan. Enligt Hopmann härrörs bristande tillit från misstänksamhet att en annan stat ska undanhålla information och ha en hemlig agenda. Expertkommittén kan genom gemensam projektplan och expertkunskap bygga en tillitbrygga mellan Egypten, Etiopien och Sudan eftersom samarbetet kan ses ge gemensam insikt och förståelse av dammprojektet och regionala vattenfrågor.

4.3 Diagnostisering och förhandlingsläge

Egypten och Sudans reaktioner kan, enligt Hopmanns förhandlingsteori, förstås ur staternas diagnostisering av resurser och osäkerhetsmoment i anslutning till Renässansdammen. Egyptens reaktioner har tydligt pekat på osäkerhetsmoment där Egypten saknat kunskap om dammens påverkan på vattnet som rinner mot Egypten och Sudan. Denna reaktion har sedan påverkat staternas interaktion, dialog och beslut att skapa en plattform för att gemensamt möta dammens eventuella problematik. Osäkerheten kan ses sammanlänkad med bristande tillit där Egypten och Sudan inledningsvis varit osäkra på huruvida Etiopien anpassat dammen efter deras intressen. Det finns även flera frågetecken kring staternas interna positioner. En av intervjupersonerna framhåller att Egypten för närvarande har en intern problematik till följd av den Egyptiska revolutionen och att revolutionen kan ha påverkat Egypten att ha ett mer inåtriktat fokus än de annars skulle ha gjort (Intervju). Huruvida detta påverkat Egyptens reaktioner är oklart. Däremot kan Egyptens interna process påverkat Egyptens mått av osäkerhet för sin egen position.

Vad gäller tillgång till resurser pekar Renässansdammen, och relationen mellan Egypten och Etiopien, på en maktbalans där Egypten är ekonomiskt och militärt överlägsen Etiopien och tidigare haft makten över Nilens vatten. Etiopien har å andra sidan makt över Nilens vatten eftersom landet tillför 86 procent av vattnet som rinner från Etiopien. Etiopien kan därför påverka mängd och kvalitet på vattnet som rinner ner mot Egypten. Staternas maktfaktorer kan därför ses balansera varandra och skapa ett beroende mellan staterna. Egypten har potentiell makt till invasion och Etiopien till att påverka vattenflödet mot Egypten. Även om dessa maktfaktorer inte nämns i publika politikeruttalanden kan de ses påverka staternas förhandlingsläge och tvinga fram en maktbalanserad dialog mellan Egypten och Etiopien.

Vad gäller staternas viljestyrka har båda genom historien och i samtiden visat på en stark viljestyrka till att bruka och ha rätt till Nilens vatten. Byggnationen av Renässansdammen och dess uttalade vision kan ses som ett bevis på Etiopiens starka vilja till utveckling och rättighet till Nilens vatten.

4.4 Vattens sammanlänkande natur

Renässansdammen belyser en förändring i syn på vattenresurser och hur vatten sammankopplar länder. Genom uppsatsen har jag funnit en tydlig trend där man tidigare i vattenlitteratur och utsagor av politiker som Kofi Annan tryckt på vattens konfliktskapande egenskaper men att flera samtida akademiker och politiker istället pekar på vattens möjlighet att skapa samarbetsbroar mellan stater. Uppsatsens teorikapitel visar på liknande argument som både pekar på konflikt och samarbete. Både Trolldalen och Wolf hävdar vatten som något som binder samman stater eftersom att en stats vattenanvändning direkt påverkar en annan stat. Däremot ser Wolf vatten som ett gemensamt intresse stater behöver samarbeta kring medan Trolldalen ser problem som kan uppkomma i anslutning till staters vattenanvändning. Renässansdammen är ett intressant studieobjekt i sammanhanget eftersom dammen överensstämmer med flera av de strategiska argument som Wolf menar användas av de som förespråkar att delade vattenresurser skapar krig. Den stat som är mest motstridig till dammprojektet, Egypten, befinner sig nedströms i Nilens flodsystem, en uppströmsstat har ”retat upp” nedströmsstaten genom byggnation av en damm. Dessutom passar Renässansdammen in på kriteriet om avsaknad på inblandning av internationella organ. Däremot stämmer varken Egypten eller Etiopien in på Wolf:s tredje kategori, att staterna behöver vara icke-demokratier. Förutom den sistnämnda kategorin stämmer Renässansdammen och förhållandet mellan Egypten och Etiopien in på konfliktargumenten utan att ännu inte lett till någon militär konflikt.

Konfliktteorin som presenteras av Trolldalen synliggör vattens känslighet och hur problem som kan uppkomma i direkt anslutning till en damm. Teorierna pekar på negativa effekter en damm kan ge på ett flodsystem och hur detta kan skapa förödande effekter för nedströmsstater. Trolldalens teori bygger på antagande om konflikt i anslutning till förändrad kvalitet och kvantitet på vatten som rinner till nedströmsstater i ett flodsystem. Eftersom att Renässansdammen ännu inte är färdigbyggd går det ännu inte att utröna om och hur dammen kommer att påverka nedströmsstaterna i Nilens flodsystem och om detta kommer att skapa konflikter. Däremot ger Trolldalens teori förklaring till Egypten och Sudans oro och problematiska inställning till Renässansdammen. Trolldalens teori synliggör även hur delade vattenresurser skapar beroende mellan stater där stater agerar efter och påverkas av varandras vattenanvändning. I motsats till Trolldalen hävdar Wolf detta beroende som en plattform för mellanstatligt möte.

Uppsatsens empiri indikerar både på samarbete och problematik i samband med Renässansdammen. Intervjuerna och presenterade artiklar har pekat på en oro, från Egypten och Sudan, att Renässansdammen ska ge negativ påverkan nedströms. Samtidigt framhåller intervjuerna och presenterade reaktioner på dialog och positiva effekter av dammen. En intervjuperson berättar att dammen både lett till att Egypten och Sudan förbereder sig för problem, och att de söker överkomma dessa genom dialog med Etiopien. Intervjupersonen framlägger

dessutom att Egypten och Sudan även ser till, och är medvetna om, om fördelarna som kan dras ur dammen

Renässansdammen har flera fördelar för Egypten, Sudan och regionen i stort. Dammen kommer att kunna generera billig el till Egypten, Sudan och hela regionen och skydda Sudan från årliga översvämningar (Intervju). Elbehovet i Egypten och resten av regionen är mycket stort vilket gör att dammen kan svara på ett regionalt behov (Egypt Independent, 2013, Waterbury, 2002: 5).

En av intervjupersonerna hävdar att Renässansdammen främst är problematisk utifrån hur omständigheterna och konstruktionen sköts kring dammen. Huvudproblematiken blir då inte *att* dammen byggs utan *hur*. Renässansdammens påverkan på regionalt samarbete kan då ses beroende på hur dammen kommer att byggas och fyllas med vatten, vad expertkommittén kommer fram till och hur Etiopien efterföljer expertkommitténs direktiv.

4.5 En regional process över tid

Renässansdammens påverkan på det regionala vattensamarbetet i Nilen, är precis som redan nämnts, både något som berör dåtid, nutid och framtid. Dammen byggs i en kontext där regionalt vattensamarbete i NBI fortfarande är i en regimskapande process. Dammens potential att sammanlänka regionens länder kommer att vara beroende av hur dammens uppfyllningen går till och om och hur uppfyllningsprocessen påverkar vattenflödet mot Egypten och Sudan. Hur processen slutligen kommer att gå till vet vi ännu inte. Däremot finns det flera incitament för regionalt samarbete. I teoridelen presenterar Ostrom belägg för att aktörer har intresse av det gemensamt bästa och Wolfs belägg för att stater ekonomiskt och hydrologiskt tjänar på samarbete kring gemensamma vattenresurser. Dessa teorier får stöd av en intervjukälla som hävdar att regionen idag samarbetar mer kring vattenfrågor än tidigare och att regionens samtliga parter söker hållbara lösningar på användning av Nilens vatten (Intervju). En intervjuperson har även påpekat problem i anslutning till dammprojektet eftersom Etiopiens och Egyptens förståelse av projektet varit olika. Vidare framhåller en intervjuperson att projektet både inneburit och har potential att innebära dispyter men att dessa är av en mindre skala (intervju). Dispyter behöver, enligt Wolf, inte innebära problem i sig eftersom dispyter kan tvinga stater att föra dialog med varandra.

En av intervjupersonerna framhåller att regionen, trots vattendispyter, genomgått en stor transformeringsprocess under de senaste decennierna. Intervjupersonen hävdar att regionens stater tidigare uppvisat misstänksamhet gentemot varandra och att vattensamarbete tidigare varit frånvarande i regionen (Intervju). Enligt intervjupersonen har regionen förändrats vartefter att samarbetet inom NBI förlöpt och hävdar att staterna blivit mer öppna för att söka en kollektiv lösning som ska vara gynna regionens alla stater. Denna förändring styrks även av en annan intervjuperson som hävdar att ett dammprojekt i Renässansdammens storlek tidigare skulle setts som en direkt krigsförklaring i

Egypten men att detta nu förändrats (Intervju). Progressen styrks även av Jägerskog som hävdar att det mellanstatliga samarbetet mellan Egypten och Etiopien idag är på en nivå som tidigare varit otänkbar (Jägerskog, 2012: 2). Renässansdammen kan därför förstås ur ett processperspektiv där Renässansdammen är en del av en större utvecklingsprocess av Nilens vattenresurser och staters utvecklingsbehov.

Dammens framtida implikationer kommer förutom processer kring dammen också påverkas av samarbetet inom NBI och hur stater samarbetar kring andra saker än vatten. En av intervjupersonerna anser att ett samarbete kring vatten även kan påverka samarbete på andra plan och i andra frågor samtidigt som samarbete i annat än vatten kan skapa samarbetsband som gör det möjligt att samarbeta kring vatten (Intervju).

Huruvida Renässansdammen kommer att påverka det regionala vattensamarbetet är också beroende på hur staterna agerar kollektivt. Enligt Waterbury behöver ett kollektivt agerande utgå från en föreställning om ett kollektivt bästa och att aktörer koordinerat utför handlingar som är gynnsamma för regionen i stort. Huruvida staterna kommer att kunna agera koordinerat och gemensamt återstår att se. Däremot visar vattensamarbetet kring Nilen på ett gemensamt starkt engagemang där staterna delar ett starkt intresse för Nilens vatten. Renässansdammens synliggörande av dessa intressen, tillsammans med skapandet av expertkommittén, kan därför leda till ett kollektivt agerande eftersom dammen synliggjort staternas gemensamma intressen.

4.6 Avslutande diskussion

Avslutningsvis har det varit svårt att reda ut hur, och till vilken grad Renässansdammen påverkar det regionala vattensamarbetet i Nilen. Däremot har Renässansdammen framtvingat en gemensam handling mellan Etiopien, Egypten och Sudan genom att föra dialog och undersöka dammens konsekvenser på vattnet som rinner nedströms. Även om kommittén kan ses skapa ett samarbete råder det fortfarande splittring mellan länderna. Exempelvis har expertkommittén ännu inte lagt fram någon publik rapport trots att denna planerats till februari 2013 (Youm, 2012b). I april beslutades att förlänga tiden för rapporten med ytterligare tre månader (Egypt State Information Service, 2013b). Rapporten är därför att vänta i juni. Likaså kommer dammen, oavsett kommitténs rapport, innebära ett orosmoment eftersom det inte fullt ut går att säkerställa om och till vilken grad Egypten och Sudan kommer att påverkas (intervju). Ett framtida samarbete kommer därför beror på samarbete mellan länderna, hur dammen fylls på vatten och vattenmängd från nederbörd.

Vad byggnationen av Renässansdammen hitintills visat är att inblandade stater börjat föra en dialog och att inga större dispyter eller krigsförklaringar uppstått. Intryck av litteratur, intervjupersoner och tidningsartiklar ger ett uttryck av att dammen kommer att fortsätta att lyfta funderingar om dammens tekniska process men att staterna söker komma överens om Nilens vatten och föra dialog. Den

presenterade utvecklingen kan vid en hastig anblick ses skral men är en del av en omfattande komplex process och historia där staterna tidigare inte samarbetat kring Nilens vatten. Samarbetet som uppstått kring Renässansdammen kan därför ses som en regional progress.

5 Slutsats

Uppsatsen har sökt reda ut Renässansdammens påverkan på det regionala vattensamarbetet mellan Nilens angränsande länder. Renässansdammen har visat sig som politiskt känslig då dammprojektet väckt starka reaktioner hos Egypten och Sudan som bekymrat sig för dammens påverkan på vattnet som rinner nedströms mot Egypten och Sudan. Samtidigt har dammbyggnationen skapat möjligheter för samarbete och dialog mellan Egypten, Etiopien och Sudan genom en gemensam expertkommitté. Uppsatsens teori och intervjuer har pekat på Egypten, Etiopien och Sudans dialog som ett samarbete med potential att påverka det regionala vattensamarbetet inom NBI där det för närvarande råder en splittring mellan uppströmsstater och nedströmsstater.

Hur staterna kommer att samarbeta i framtiden kommer, förutom andra yttre politiska faktorer från andra områden, vara beroende på hur Renässansdammens uppfyllningsprocess går till, vad som kommer fram i Etiopiens, Egypten och Sudans expertkommitté och hur detta efterföljs av Etiopien. Förutom osäkerhet kring dammens uppfyllningsprocess och dess potentiella påverkan på Egypten och Sudan kommer dammen kunna tillföra fördelar för Egypten, Sudan och regionen i stort eftersom att dammen kommer att kunna producera stora kvantiteter av el och hjälpa Sudan att hantera årliga översvämningar.

Reaktioner och aktioner i anslutning till Renässansdammen korrelerar även med litteratur som pekar på vatten som en samarbetsmöjlighet men även på problem som kan uppstå i anslutning till dammbyggnationer.

5.1 Förslag till vidare forskning

Uppsatsen har pekat på befintliga politiska processer, reaktioner och aktioner som uppkommit efter tillkännagivandet av Renässansdammen samt problematik kring dammen och dess potentiella effekter. Eftersom dammen fortfarande är under konstruktion och är politisk känslig skulle vidare forskning behövas för att följa den politiska utvecklingen kring dammen. Likaså hade det i sammanhanget varit intressant att göra en komparativ studie mellan vattensamarbete och samarbete i andra områden. En sådan studie hade kunnat undersöka om samarbete kring delade vattenresurser korrelerar med andra samarbetsområden. Ett annat intressant och relevant forskningsämne vore att söka mäta om klimatförändringar ökat mellanstatliga samarbeten i Nilenregionen.

6 Referenser

6.1 Primärmaterial – intervjuer.

- Eriksson, Mikael, 2013. Forskare till vardags verksam vid Fredsenheten vid Totalförsvarets forskningsinstitut. Telefonintervju. 2013-05-14
- Granit, Jakob, 2013. Direktör för Stockholm Environment Institute, Panelmedlem i International Waters Panel GEF STAP. Tidigare arbetat med vattenprojekt i Nilenområdet för Världsbanken. Stockholm, 2013-05-06
- Jägerskog, Anders, 2013. Programdirektör, Stockholm International Water Institute. Skypeintervju, 2013-04-30
- Lindström, Andreas, 2013, Stockholm International Water Institute. Programme Manager, Knowledge Services. Stockholm, 2013-05-07

6.2 Sekundärmaterial

- Beckman, Ludvig, 2005. *Grundbok i idéanalys*. Stockholm: Santérus förlag.
- Carlsson, Bertil, 1991. *Kvalitativa forskningsmetoder*. Falköping: Almqvist & Wiksell förlag.
- Consulate General of Ethiopia, Los Angeles. *Grand Ethiopian Renaissance Dam*
URL= <http://ethiopianconsula.org/Documents/BONDINFORMATION.pdf>
Hämtad 6 maj.
- DPA, 2012. "Irrigation minister flies to Addis Ababa for discussions over Nile dam". *Egypt Independent*. Nyhetsartikel. Publicerad: 2012-03-25 URL= <http://www.egyptindependent.com/news/irrigation-minister-flies-addis-ababa-discussions-over-nile-dam>. Hämtad 15 maj 2013.
- Egypt Independent, 2012. *Egyptian delegation flies to Ethiopia to discuss Nile issues*. Nyhetsartikel. Publicerad: 2012-05-15. URL= <http://www.egyptindependent.com/news/egyptian-delegation-flies-ethiopia-discuss-nile-issueshold-news2>. Hämtad 15 maj 2013.
- Egypt Independent, 2013. *Minister: Egypt will not sign Entebbe agreement in current form*. Nyhetsartikel. Publicerad: 2013-01-13 URL= <http://www.egyptindependent.com/news/minister-egypt-will-not-sign-entebbe-agreement-current-form>. Hämtad 15 maj 2013.
- Egypt State Information Service, 2013a. *Egypty and Water Issue*. URL= <http://www.sis.gov.eg/En/Story.aspx?sid=176>. Hämtad 16 april.

- Egypt State Information Service, 2013b. Irrigation Minister receives report on Ethiopia's Renaissance Dam. 2:a april 2013. URL=<http://www.sis.gov.eg/en/Story.aspx?sid=67446>. Hämtad 16 april.
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena, 2007. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 3:e uppl. Stockholm: Norstedts juridik.
- Foulds, Kim, 2006, "The Nile Basin Initiative in Ethiopia: Voices from Addis Ababa" i *Ufahamu: A Journal of African Studies*, 1 sep, 2006.
- Foreign Affairs, 2012, *Ethiopia's Grand Renaissance*. Maj-juni 2012. URL=<http://www.ethemb.se/TEXT%20files/EthiopiaReprintFA.pdf> Hämtad 5 maj 2013.
- Grand Millennium Dam, 2013. *Al-Bashir: Sudan supports construction of the Grand Ethiopian Renaissance Dam*. URL=<http://grandmillenniumdam.net/al-bashir-sudan-supports-construction-of-the-grand-ethiopian-renaissance-dam/>. Hämtad 17 maj 2013.
- Hammond, Michael, 2013, The Grand Ethiopian Renaissance Dam and the Blue Nile: Implications for transboundary water governance, publicerad på Global Water Forum, URL = <http://www.globalwaterforum.org/2013/02/18/the-grand-ethiopian-renaissance-dam-and-the-blue-nile-implications-for-transboundary-water-governance/> 18 feb 2013. Hämtad 16 april 2013
- Hopmann, P. Terrence, 1998. *The Negotiation Process and the Resolution of International Conflicts*. Colombia, South Carolina: University of South Carolina Press.
- Jägerskog, Anders, 2003, *Why states cooperate over shared water: the water negotiations in the Jordan River Basin*. Linköping: Department of Water and Environmental Studies.
- Jägerskog, Anders, 2012. Det livsviktiga vattnet: från konflikt till samarbete. *Världspolitikens dagsfrågor 2012:10*, Utrikespolitiska Institutet. Stockholm: Utrikespolitiska Institutet.
- Kalpakian, Jack, 2004. *Identity, Conflict and Cooperation in International River Systems*. Aldershot: Ashgate
- Kasimbazi, Emmanuel B., 2011, "Developing a Cooperative Framework Agreement For a Transboundary River: Lessons From a Comperative Analysis of the Mekong and Nile River Basins" i *US-China Review*. Aug 2011, Vol. 8 Nr 8, s. 724-757.
- Krasner, Stephen D., 1983. "Structural causes and regime consequences: regimes as intervening variables" i Krasner, Stephen D. (red.), *International Regimes*. Cornell University Press: Ithaca & London.
- Lindström, A., Granit, J., Weinberg, J., 2012. Large-scale water storage in the water, energy and food nexus: Perspectives on benefits, risks and best practices. SIWI Paper 21. SIWI, Stockholm.
- Lundquist, Lennart, 1993. *Det vetenskapliga studiet av politik*. Lund: Studentlitteratur
- MENA, 2011-09-16. "Ethiopia, Egypt agree to hold tripartite meeting on Nile". *Egypt Independent*. URL= <http://www.egyptindependent.com/news/ethiopia-egypt-agree-hold-tripartite-meeting-nile>. Hämtad 15 maj 2013.

- McClelland, Elisabeth, Waterbury, John & Whittington, Dale, 1995, Toward a New Nile Waters Agreement i Dinar, Ariel & Loehman, Tusak (red.), *Water Quantity/Quality Management and Conflict Resolution: Institutions, Processes and Economic Analyses*. s. 167-178. Westport, CT: Praeger.
- Mekonnen, Dereje Zeleke, 2010. "The Nile Basin Cooperative Framework Agreement Negotiations and the Adoption of a 'Water Security' Paradigm: Flight into Obscurity or a Logical Cul-de-Sac?". *The European Journal of International Law*, Vol. 21, Nr. 2, s. 421-440
- Mulugete, Zewdie Michael, 2013. "The 'Grand Ethiopian Renaissance Dam'" I *Executive Intelligence Review*, 40(1):43-45
- Nile Basin Initiative, 2013, *About the NBI*, URL=http://www.nilebasin.org/newsite/index.php?option=com_content&view=article&id=139%3Aabout-the-nbi&catid=34%3Anbi-background-facts&Itemid=74&lang=en. Hämtat 8 maj 2013.
- Office of National Council for the Coordination of Public Participation on the Construction of the Grand Renaissance Dam, 2013. URL=<http://www.hidasse.gov.et/web/guest/documentds>. Hämtad 12 maj 2013.
- Ostrom, E., 2000. Collective Action and the Evolution of Social Norms. *The Journal of Economic Perspectives*, Vol. 14, Nr. 3. (Sommar, 2000), 137-158. American Economic Association.
- Plaut, Martin, 2010. "The Nile Crisis Comes to the Boil" i *African Security Review*, 2010, Volym 19, Nr. 3. s. 114-118.
- Rahman, Maieed, A., 2012. "The Geopolitics of Water in the Nile River Basin" *Global Research*. 15 november 2012. URL=<http://www.globalresearch.ca/the-geopolitics-of-water-in-the-nile-river-basin/25746> Hämtad 10 maj 2013.
- Salman M. A. Salman, 2013. The Nile Basin Cooperative Agreement: a peacefully unfolding African spring? I *Water International*. Vol 38, Nr 1 (2013-01-01). s. 17-29.
- Shiva, Vandana, 2003. *Krig om vattnet: plundering och profit*. Stockholm: Ordfront.
- Stratfor, 2012. "Ethiopias Contested Dam Project on the Nile River". URL=<http://www.stratfor.com/sample/analysis/ethiopias-contested-dam-project-nile-river>. Hämtad 5 maj 2013.
- Torell, Jan & Torell, Torsten, 2007. *Att fråga och att svara*. Samhällsvetenskaplig metod. Malmö: Liber.
- Trolldalen, Jon Martin, 2002 [1992]. "International River Systems in International Environmental Conflict Resolution: The role of the United Nations" i Wolf, Aaron T. (red.), *Conflict Prevention and Resolution in Water Systems*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Inc. s. 114-148
- United Nations, 1974, *Treaty between Ethiopia and United Kingdom relative to the frontiers between the Anglo-Egyptian Sudan Ethiopia and Eritrea, signed at Addis Ababa on 15 May 1902*. URL=http://untreaty.un.org/ilc/documentation/english/a_5409.pdf. Hämtad 10 Maj 2013.
- Viney, Steven, 2012. "Grand Ethiopian Renaissance Dam: Egypt's enemy or a blessing in disguise?" *Egypt Independent*. Nyhetsartikel. Publicerad: 2012-05-

01. URL= <http://www.egyptindependent.com/news/grand-ethiopian-renaissance-dam-egypt%E2%80%99s-enemy-or-blessing-disguise>. Hämtad 15 maj 2013.
- Waterbury, John, 2002, *The Nile Basin: National Determinants of Collective Action*. New Haven and London: Yale University Press.
- Wolf, Aaron T., 2002 [1998]. "Conflict and Cooperation along International Waterways" i Wolf, Aaron T. (red.), *Conflict prevention and Resolution in Water Systems*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Inc. s. 185-200
- Youm, Al-Masry Al., 2012a, "Irrigation Minister: Egypt will avoid further disputes with Nile Basin countries". *Egypt Independent*. Nyhetsartikel. Publicerad: 2012-10-27 URL= <http://www.egyptindependent.com/news/irrigation-minister-egypt-will-avoid-further-disputes-nile-basin-countries>. Hämtad 15 maj 2013
- Youm, Al-Masry Al., 2012b. "Minister: Final report on Ethiopian dam in February". *Egypt Independent*. Nyhetsartikel. Publicerad: 2012-10-22. URL= <http://www.egyptindependent.com/news/minister-final-report-ethiopian-dam-february>. Hämtad 15 maj 2013.
- Young, Oran R., 1983. "Regime dynamics: the rise and fall of international regimes" i Krasner, Stephen D. (red.), *International Regimes*. Cornell University Press: Ithaca & London.

7 Appendix

7.1 Karta över Nilen

Bildkälla: Global Research URL= <http://www.globalresearch.ca/the-geopolitics-of-water-in-the-nile-river-basin/25746>. Hämtad 21 maj 2013.